

Spis treści

Wstęp	9
Dariusz Waldziński , Spójność ekonomiczna Unii Europejskiej w świetle współczesnych przemian kulturowo-cywilizacyjnych	11
Urszula Kalina-Prasznic , Ekonomiczne kontrowersje wokół europejskiego modelu socjalnego	25
Giuseppe Calzoni , Współczesne wyzwania wobec polityki społecznej	33
Andrzej Prusek , Spójność płac w warunkach integracji europejskiej jako wyzwanie rozwojowe dla Polski	39
Filip Chybalski , Reforma systemu emerytalnego w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej	48
Grażyna Węgrzyn , Innowacyjność gospodarki Unii Europejskiej a sytuacja na rynku pracy	58
Iwona Kukulak-Dolata , Kształcenie jako instrument rozwoju kapitału ludzkiego w firmie.....	67
Zofia Hasińska, Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka , Wpływ Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na lokalne rynki pracy.....	82
Elżbieta Siek , Bezrobocie w wybranych krajach Unii Europejskiej w świetle migracji zagranicznych.....	100
Anna Szymczak, Małgorzata Gawrycka , Wybrane aspekty rynku pracy w krajach Grupy Wyszehradzkiej po przystąpieniu do UE	115
Жанна Цауркубуле , Проблемы рынка труда Латвии в контексте европейской интеграции.....	127
Алебина Вишневская , Развитие маркетинговой макросреды латвийского рынка после вступления в ЕС.....	137
Krzysztof Piech , Weryfikacja trafności wybranych prognoz makroekonomicznych w Polsce	152
Joanna Jahn , Wzrost gospodarczy w Unii Europejskiej w przekroju regionalnym	166
Krzysztof Opolski, Piotr Modzelewski , Teoretyczne podstawy oceny absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – zarys ujęcia systemowego.....	195
Magdalena Wojarska , Fundusze strukturalne jako instrument konwergencji regionalnej na przykładzie Polski.....	209
Piotr Nowak , Rola współpracy terytorialnej w zmniejszaniu dysproporcji rozwojowych Unii Europejskiej	222

Jerzy Ładysz , Wspieranie współpracy transgranicznej i rozwoju regionalnego w Polsce przez mechanizmy finansowe europejskiego obszaru gospodarczego	231
Sylwia Dolzblasz , Rozwój współpracy międzynarodowej na poziomie regionalnym i lokalnym w Europie jako element polityki spójności	243
Piotr Misztal , Wykorzystanie funduszy strukturalnych i efekty polityki regionalnej w nowych krajach członkowskich UE w okresie 2004-2006	253
Katarzyna Surygala , Fundusze strukturalne Unii Europejskiej jako instrument realizacji prorozwojowej funkcji budżetów wybranych gmin województwa dolnośląskiego	265
Anita Richert-Kaźmierska , Środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego a konkurencyjność polskich regionów na przykładzie województwa pomorskiego	280
Andrzej Raczyk, Helena Dobrowolska-Kaniewska , Wstępna ocena realizacji działania 3.4 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na obszarze województwa dolnośląskiego.....	291
Marcin Sobiecki , Wdrażanie SPO ROL na przykładzie działania 2.3 „Odnawia wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”	302
Grzegorz Salwa , Problemy koordynacji przedsięwzięć zgłaszanych do współfinansowania w ramach Funduszu Spójności na przykładzie „Programu ochrony wód zlewni rzek Ślezy i Oławy” oraz zarządzanie nimi	316
Marek Angowski , Znaczenie środków pomocowych UE w podnoszeniu konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego w województwie lubelskim	329
Małgorzata Dziembała , Konkurencyjność regionów południowego pogranicza Polski	338
Jolanta Taraszkiewicz , Pomoc publiczna a spójność gospodarcza i społeczna Unii Europejskiej	351
Alina Walenia , Rola budżetu samorządu województwa podkarpackiego w finansowaniu rozwoju regionalnego w warunkach członkostwa w UE.....	361
Iwo Augustyński , Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w realizacji celów polityki spójności społeczno-gospodarczej	375
Andrzej Kras , Dopuszczalność udzielania pomocy publicznej dla usług o charakterze powszechnym w prawie Unii Europejskiej	382

Summaries

Dariusz Waldziński , Economic Cohesion of the European Union in the Light of the Modern Cultural and Civilization Transformations	24
Urszula Kalina-Prasznic , Economic Controversies over the European Social Model	32

Giuseppe Calzoni , Contemporary Challenges for Social Policy.....	38
Andrzej Prusek , Cohesion of Wages in Conditions of European Integration as Development Challenge for Poland	47
Filip Chybalski , Pension Reform in CEE Countries	57
Grażyna Węgrzyn , Innovation in European Economies and the Situation in Labour Markets.....	66
Iwona Kukulak-Dolata , Education as the Main Tool of the Development of the Human's Capital in the Company	81
Zofia Hasińska, Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka , Wałbrzych Special Economic Zone and its Impact on Local Labour Markets	99
Elżbieta Siek , Unemployment in Selected Countries of the European Union in the Light of Migration Abroad.....	114
Anna Szymczak, Małgorzata Gawrycka , The Chosen Aspects of the Labour Market of The Wysehrad Group Countries after the Accession to EU.....	126
Zhanna Caurkubule , Problems of Labour Market in Latvia in the Context of European Integration	136
Alevtina Vishnevskaja , The Changes of Macroeconomic Conditions in Latvia after European Union's Accession.....	151
Krzysztof Piech , The Verification of Selected Macroeconomic Forecasts Ac- curacy in Poland	165
Joanna Jahn , Economic Growth in the European Union in Regional Section	186
Krzysztof Opolski, Piotr Modzelewski , Appraisal of Absorption of the Structural Funds of the European Union – Theoretical and Systemic Back- ground.....	207
Magdalena Wojarska , Structural Funds as the Instrument of the Regional Convergence on the Example of Poland.....	221
Piotr Nowak , The Role of the Territorial Cooperation in Decreasing of Devel- opment Disproportion in the European Union.....	230
Jerzy Ładysz , Fostering Cross-border Co-operation and Regional Develop- ment in Poland by the European Economic Area Financial Mechanisms	242
Sylvia Dolzblasz , Development of International Co-operation on a Regional and Local Level in Europe as an Element of Cohesion Policy.....	252
Piotr Misztal , Structural Funds' Usage and Regional Policy Effects in the New European Union Member States in Years 2004-2006	264
Katarzyna Surygala , European Funds as an Element of Budgets in Chosen Communities of Lower Silesia and their Influence on Region's Develop- ment	279
Anita Richert-Kaźmierska , Financial Support of European Regional Devel- opment Found and Competitiveness of Polish Regions – on the Example of Pomorskie Voivodeship	290
Andrzej Raczyk, Helena Dobrowolska-Kaniewska , Preliminary Assess- ment of Measure 3.4 Implementation under Integrated Regional Oper- ational Programme in Lower Silesia Voivodeship.....	301

Marcin Sobiecki , Implementation of SPO ROL on the Example of the 2.3 Measure „Development of Rural Regions and Preservation and Protection of Cultural Heritage”	315
Grzegorz Salwa , Problems of Coordination and Management of Undertakings Proposed for Cofinancing within Cohesion Fund on the Example of Protection of Water of the Sleza and Olava Rivers Programme	328
Marek Angowski , The Importance of EU Supporting Funds in Competitiveness Improvement of Agri-Food Sector’s S&M Enterprises in Lublin Region	337
Małgorzata Dziembala , Competitiveness of the Regions of Poland’s Southern Borderland	350
Jolanta Taraszkiewicz , State Aid and Social-Economic Cohesion in the European Union	360
Alina Walenia , The Role of the Budget of the Podkarpackie Region in Financing Regional Development in the Scope of EU Membership	374
Iwo Augustyński , Role of State Aid in Cohesion Policy	381
Andrzej Kras , The Admissibility of State Aid for Services of General Interest in European Law	392

Grzegorz Salwa

Urząd Gminy Święta Katarzyna

**PROBLEMY KOORDYNACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ
ZGŁASZANYCH DO WSPÓŁFINANSOWANIA
W RAMACH FUNDUSZU SPÓJNOŚCI NA PRZYKŁADZIE
„PROGRAMU OCHRONY WÓD ZLEWNI
RZEK ŚLĘZY I OŁAWY”
ORAZ ZARZĄDZANIE NIMI**

1. Wstęp

Proces integracji Polski ze Wspólnotą Europejską, zakończony jej wstąpieniem do Unii Europejskiej w roku 2004, to okres zwiększonej liczby działań inwestycyjnych związanych z ochroną środowiska, co kwalifikowało je do ubiegania się o dotacje z funduszy unijnych. Jednym z najpoważniejszych źródeł współfinansowania inwestycji związanych ze środowiskiem naturalnym jest Fundusz Spójności oraz – poprzedzający go w okresie przedakcesyjnym – fundusz ISPA. Fundusz Spójności ustanowiony na podstawie Traktatu z Maastricht (który wszedł w życie w roku 1993) ma na celu doprowadzenie do spójności gospodarczej i społecznej w ramach Wspólnoty dzięki współfinansowaniu dużych projektów infrastrukturalnych w obszarze transportu i ochrony środowiska¹. Te dwa obszary aktywności uznano za obszary o strategicznym znaczeniu przy zwiększaniu tempa wzrostu gospodarczego państw będących w słabszej kondycji ekonomicznej. Zgodnie z założonymi celami Funduszu Spójności, inwestycje w infrastrukturę transportową przełożą się na zwiększenie konkurencyjności gospodarek poszczególnych krajów, a inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska zniwelują niekorzystne oddziaływanie związane z rozwojem gospodarczym [Oreziak 2005, s. 160-162]. Projekty zgłoszone do finansowania przez Fundusz Spójności powinny być zgodne z postanowieniami traktatów, przy-

¹ Zasady funkcjonowania Funduszu Spójności zostały określone rozporządzeniem Rady nr 1164/94/WE, znowelizowanym przez rozporządzenia nr 1264/1999, nr 1265/1999 oraz uchylonym przez rozporządzenie Rady nr 1084/2006 z dn. 11.07.2006, ustanawiającym nowe zasady działania Funduszu przy zapewnieniu ciągłości jego funkcjonowania [Oreziak 2005, s. 154-155].

jętymi przez nie instrumentami oraz politykami wspólnotowymi – łącznie z polityką ochrony środowiska, polityką transportową w dziedzinie sieci transeuropejskich, polityką konkurencji oraz polityką zamówień publicznych. Fundusz Spójności charakteryzuje się bardziej scentralizowaną strukturą zarządzania niż fundusze strukturalne. Jego fundamentem jest finansowanie konkretnych projektów, przy czym minimalna wartość pojedynczego projektu jest ściśle określona i aż do rozporządzenia Rady nr 1084/2006 z dn. 11.07.2006 wynosiła 10 mln euro. Zgodnie z założeniami finansowanie konkretnych działań o bardzo dużym ciężarze finansowym miało zmierzać do ograniczenia czasochłonnych procedur programowania i zwiększenia efektywności zarządzania procesem wydatkowania środków Funduszu [*Zbiór aktów prawnych...*, s.153-154]. Założone cele nie są jednak realizowane w pełni. Niniejsza publikacja jest próbą wskazania problemów w koordynacji i zarządzaniu środkami Funduszu Spójności w Polsce na przykładzie działania „Program ochrony zlewni wód rzek Ślęzy i Oławy” oraz określenia wpływu, jaki na wdrożenie tego projektu miały zmiany związane z zakończeniem okresu programowania 2004-2006 i otwarciem nowej perspektywy finansowej 2007-2013.

2. Finansowanie inwestycji w obszarze ochrony środowiska w ramach ISPA i Funduszu Spójności w Polsce w latach 2000-2006

Analizując politykę ochrony środowiska jednoczącej się Europy, możemy zauważyć ewolucyjny charakter podejścia do kwestii ochrony środowiska. Wynika to z faktu narastania zagrożeń związanych z rozwojem gospodarczym oraz wzrostu świadomości tych zagrożeń wśród decydentów politycznych oraz w społeczeństwach europejskich. W ziązku z tym upowszechniła się koncepcja zrównoważonego rozwoju, polegająca na takim prowadzeniu działań w sektorze gospodarczym i społecznym, aby w maksymalnym stopniu zachować zasoby środowiska naturalnego. Zgodnie z powyższymi zasadami zapisy znalazły się w traktatach rzymskim, z Maastricht, amsterdamskim oraz nicejskim – zobowiązywały one członków Wspólnot do podjęcia działań minimalizujących negatywny wpływ polityki gospodarczej na środowisko ze szczególnym uwzględnieniem branży przemysłowej, rolniczej, energetycznej i transportowej. Wzrost zainteresowania Unii Europejskiej polityką ochrony środowiska przełożył się na rozwój prawno-finansowych form jej wdrażania. W zakresie prawa zostały sformułowane normy, określone w horyzontalnych celach Unii oraz w szczegółowych uregulowaniach prawa pierwotnego i wtórnego. Uzupełnieniem tych uregulowań są międzynarodowe i krajowe normy ochrony środowiska obowiązujące poszczególne państwa unijne. W ślad za uregulowaniami prawnymi poszły też finansowe zobowiązania wspierające politykę ochrony środowiska – w postaci środków zabezpieczonych w budżecie Unii m.in. w ramach Funduszu Spójności, a uzupełnionych przez inne – międzynarodowe, rządowe i pozarządowe – źródła finansowania [Burzyńska 2007, s. 66-69].

W okresie przedakcesyjnym, w latach 2000-2004, Polska wraz z innymi krajami kandydującymi otrzymała możliwość skorzystania z trzech programów pomocowych – ISPA, PHARE i SAPARD. Jeden z nich – ISPA (*Instrument for structural policies for pre-accession*) był narzędziem wsparcia dużych projektów inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz rozwoju transportu, korespondując tym samym z celami Funduszu Spójności. Beneficjentami środków mogły być jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, komunalne spółki prawa handlowego oraz inne podmioty publiczne (np. spółki Skarbu Państwa). Działania wyznaczone do realizacji w ramach programu, zgodnie z jego kryteriami, musiały mieć znaczący wpływ na rozwój gospodarczy, w wyniku czego minimalna wartość konkretnego działania została określona na 5 mln euro, a podział między sektor transportu i ochrony środowiska winien być skalkulowany na poziomie 50%. W okresie 2000-2003 dzięki programowi ISPA Polska otrzymała 1,480 mld euro, wykorzystując całość przyznanej sobie alokacji, w wyniku czego zostało wdrożonych 69 działań w sektorze transportu i ochrony środowiska oraz jedno w zakresie pomocy horyzontalnej. Projekty współfinansowane w ramach ISPA były wybierane na podstawie dokumentów planowania strategicznego: w sektorze transportowym była nim Narodowa Strategia dla Sektora Transportu, w sektorze ochrony środowiska – Narodowa Strategia Wykorzystania ISPA jako Instrumentu Realizacji Polityki Ekologicznej Państwa [<http://www.funduszspojnosci.gov.pl>].

W dziedzinie ochrony środowiska w latach 2000-2003 zostało zatwierdzonych 45 projektów, o łącznym koszcie ok. 2200 mln euro i poziomie dofinansowania ok. 1285 mln euro. Działania realizowane zgodnie z Narodową Strategią Wykorzystania ISPA jako Instrumentu Realizacji Polityki Ekologicznej Państwa miały na celu przygotowanie się Polski do wdrożenia unijnych uregulowań w kwestii ochrony środowiska naturalnego, wprowadzanie energooszczędnych technologii, zapewnienie skutecznej ochrony środowiska naturalnego oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko. Jako priorytetowe miały być traktowane projekty przynoszące stosunkowo największe efekty, a dotyczące m.in. zaopatrzenia w wodę pitną oraz modernizacji przestarzałych systemów urządzeń służących ochronie środowiska [*Strategia Wykorzystania ISPA...* 2001]. Wśród wdrożonych projektów najwięcej (36) dotyczyło działań obejmujących gospodarkę wodno-ściekową, w dalszej kolejności – z zakresu gospodarki odpadami. Zgodnie z kryteriami *Strategii Wykorzystania ISPA...* były to przede wszystkim projekty zrealizowane na terenie dużych skupisk ludności. Wraz z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej fundusz ISPA został zastąpiony przez Fundusz Spójności. Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej wszystkie projekty, które zyskały akceptację Komisji, ale nie zostały ukończone, są kontynuowane w ramach Funduszu Spójności.

Fundusz Spójności przejmując od maja 2004 kontynuację zadań ISPA umożliwił jednocześnie składanie wniosków aplikacyjnych w ramach nowych linii finansowych dostępnych środków. Zasady ich realokacji zostały określone w dokumencie planowania strategicznego *Strategia wykorzystania Funduszu Spójności 2004-2006*.

Był on w swoich założeniach ściśle związany z założeniami Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006. Określone obszary wsparcia korespondowały z programem ISPA i zostały ustalone jako działania zmierzające do rozwoju sieci transportowych oraz rozwoju infrastruktury ochrony środowiska. Projekty musiały mieć znaczenie ogólnokrajowe lub ponadregionalne i przyczyniać się do redukcji zanieczyszczeń oddziałujących na znaczną liczbę ludności przy możliwie najmniejszych kosztach. W obszarze drugim strategia przewidywała wsparcie finansowe projektów mających na celu poprawę jakości wód poprzez budowę i modernizację sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, modernizację i rozbudowę systemu odpadów stałych oraz poprawę jakości powietrza [Kierzkowski i in. 2005, s. 19-21]. Ogólnie w latach 2000-2006 Komisja Europejska zaakceptowała przyznanie pomocy z ISPA/Funduszu Spójności dla 130 projektów, spośród których 90 obejmowało sektor ochrony środowiska, 38 dotyczyło działania w obszarze inwestycji transportowych, a 2 były projektami pomocy horyzontalnej. Łączna wartość działań zakwalifikowanych do dofinansowania wyniosła ok. 7864 mln euro, przy wsparciu ze strony Funduszu Spójności na poziomie 5635 mln euro. Oprócz środków unijnych w skład systemu finansowania działań inwestycyjnych ISPA/FS wchodziły także środki sektora publicznego – budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, funduszy celowych, nadwyżek jednostek komunalnych, a także pożyczek i kredytów [<http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl>].

Ustalenie minimalnej wysokości przyznanego dofinansowania w obu programach (na poziomie odpowiednio 5 i 10 mln euro) oraz zasięg obszarów działań związanych z ochroną środowiska i transportem, które determinują bardzo duże koszty, spowodowały, iż poszczególne projekty miały wielki ciężar finansowy. Średnia kosztów działania w ramach inwestycji w obszarze ochrony środowiska wynosi około 47,6 mln euro (przy średniej wysokości dofinansowania unijnego na poziomie 31,6 mln euro). Największe przedsięwzięcia realizowane w ramach ISPA/FS miały o wiele większą wartość finansową, np. działanie pt. „Poprawa jakości wody pitnej w Szczecinie”, obejmujące budowę dwóch nowych oczyszczalni ścieków oraz modernizację istniejącej już infrastruktury, ma skalkulowany koszt całkowity na poziomie ok. 292 mln euro, przy dofinansowaniu z ISPA na poziomie 190 mln euro. Projekt pt. „Bydgoski system wodny i kanalizacyjny II” mający na celu kompleksowe rozwiązania w zakresie rozbudowy i unowocześnienia systemu kanalizacyjno-wodociągowego miasta Bydgoszcz, osiągnął całkowity budżet na poziomie ok. 138 mln euro, przy dofinansowaniu ze strony Funduszu Spójności na poziomie ok. 99 mln euro [*Fundusze strukturalne...2007*, s. 1-7]. Ciężar finansowy realizowanych zadań przekładał się na trudności związane z procesem zarządzania poszczególnymi projektami zarówno na poziomie beneficjentów ostatecznych, jak i instytucji zaangażowanych w proces koordynacji działań finansowanych z programów ISPA i Funduszu Spójności.

Struktura zarządzania ISPA i Funduszem Spójności w Polsce w latach 2000-2006 była bardzo rozbudowana, co wynikało z wielkości wdrażanych projektów i idące-

go za tym poziomem ich skomplikowania. W przypadku ISPA rolę instytucji nadzorującej i koordynującej odgrywała Komisja Europejska (za pośrednictwem ISPA Management Committee). Na terenie Polski we wdrażanie programu były zaangażowane: Ministerstwo Gospodarki i Pracy (i Polityki Społecznej) jako instytucja zarządzająca odpowiadająca za koordynację unijnych instrumentów finansowego wsparcia – w tym również ISPA oraz Ministerstwo Finansów jako instytucja płatnicza sprawująca nadzór nad prawidłowością operacji finansowych i rozliczeniowych. W zakresie merytorycznym ważną rolę odgrywało Ministerstwo Środowiska, które za pomocą Departamentu Integracji Europejskiej Ministerstwa opracowywało dokumenty dotyczące wdrażania programu, dokonywało oceny i wyboru przedsięwzięć kwalifikujących się do dofinansowania. Rolę doradczą przy Ministerstwie pełnił Komitet Sterujący ds. Funduszu ISPA. Bezpośrednie działania związane ze współpracą z beneficjentami ISPA realizował Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z oddziałami wojewódzkimi [<http://www.mrr.gov.pl>]. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej kontynuowano już rozpoczęte przedsięwzięcia w ramach Funduszu Spójności oraz inicjowano nowe. Struktura jednostek zaangażowanych we wdrażanie działań uległa zatem zmianie, wynikało to także z faktu strukturalnych przekształceń i powołania osobnego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, zajmującego się zarządzaniem dostępnymi dla Polski funduszami unijnymi. Po zmianach organizacyjnych Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, pełniło funkcję instytucji zarządzającej odpowiedzialnej za kontakty z Komisją Europejską, przygotowanie wytycznych oraz ogólną koordynację działań w procesie wdrażania programu w Polsce. Rolę instytucji płatniczej – tak samo jak w przypadku ISPA – pełniło Ministerstwo Finansów. Instytucją pośredniczącą w przypadku inwestycji drogowych było Ministerstwo Transportu i Budownictwa, współpracujące (<http://www.mrr.gov.pl>) z dwoma podmiotami odpowiedzialnymi za realizację: Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) oraz PKP Polskie Linie Kolejowe SA – jedynymi potencjalnymi beneficjentami wszystkich projektów. W przypadku inwestycji w obszarze ochrony środowiska struktura organizacyjna instytucji pośredniczących była bardziej skomplikowana, liczba podmiotów zaangażowanych w realizację projektów (jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki komunalne) była bardzo duża. Jako instytucja pośrednicząca I stopnia zostało ustanowione Ministerstwo Środowiska odpowiadające za identyfikację, monitoring, kontrolę projektów wskazanych do realizacji oraz weryfikację i zatwierdzanie wniosków o dofinansowanie z Funduszu Spójności. Instytucją pośredniczącą II szczebla był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) odpowiedzialny za koordynację działań wnioskodawców i beneficjentów na etapie przygotowania i realizacji przedsięwzięć, instytucją pośredniczącą III szczebla były Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, mające w zakresie swoich obowiązków część zadań NFOŚiGW [<http://www.nfosigw.gov.pl>]. Struktura organizacyjna stworzona w celu koordynacji i zarządzania działaniami w ramach Funduszu Spójności, obejmującymi inwestycje związane z ochroną śro-

dowiska, była w okresie programowania 2004-2006 bardzo rozbudowana. Między Komisją Europejską podejmującą decyzję o przyznaniu dofinansowania a beneficjentem ostatecznym (głównie sektor jednostek samorządu terytorialnego) znajdowało się Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz jego poszczególne oddziały wojewódzkie. Duża liczba jednostek zaangażowanych we wdrażanie działań w ramach Funduszu prowadziła do znacznego rozciągnięcia w czasie procedur decyzyjnych oraz do powstawania zakłóceń w komunikacji między poszczególnymi instytucjami a beneficjentami środków. Na efektywność realizacji działań przygotowawczych oraz bezpośredniego wdrożenia konkretnych inwestycji miała także wpływ liczba zaangażowanych jednostek wśród samych beneficjentów. Optymalnym rozwiązaniem pod tym względem była sytuacja, gdy beneficjentem środków była pojedyncza gmina lub jej zakład budżetowy. W przypadku, jeśli beneficjentem miał być związek celowy jednostek samorządu terytorialnego, a sam projekt miał strukturę projektu grupowego skupiającego w swoich strukturach grupę JST, koordynacja procesu ubiegania się o wsparcie w ramach Funduszu Spójności znacznie się komplikowała. Wynikało to z problemów w koordynacji działań między odpowiednimi jednostkami samorządu terytorialnego.

3. „Program ochrony wód zlewni rzek Ślęzy i Oławy” jako przedsięwzięcie zgłoszone do współfinansowania ze źródeł Funduszu Spójności w okresie programowania 2004-2006

Podczas negocjacji traktatu akcesyjnego jednym z najtrudniejszych punktów dyskusji były kwestie związane z ochroną środowiska, co wiązało się z różnicami w zakresie uregulowań prawnych między Unią Europejską a Polską oraz stanem istniejącej infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska naturalnego. Państwo polskie zaakceptowało zasadę zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do prowadzonej polityki społeczno-gospodarczej na poziomie Ustawy Zasadniczej, przyjmując stopniowo dokumenty potwierdzające przyjęty zapis. Działania te zintensyfikowały się w okresie dostosowywania ustawodawstwa polskiego do unijnego przed wstąpieniem do Unii Europejskiej, nadrabiając wcześniejsze opóźnienia związane z ustawodawstwem. W związku jednak ze stanem infrastruktury technicznej i dostępnymi zasobami pozwalającym na ich modernizację i rozbudowę Polska wynegocjowała okresy przejściowe (lata 2004-2017) na wyrównanie różnic w wielu aspektach ochrony środowiska (budowa, modernizacja systemów odprowadzania ścieków oraz sieci kanalizacyjnych, redukcja zanieczyszczeń powietrza, modernizacja systemów składowania odpadów stałych itp.). W celu usystematyzowania prac związanych z ochroną środowiska oraz wyznaczenia celów horyzontalnych zostały opracowane dokumenty programowe, odnoszące się do konkretnych dziedzin poli-

tyki ochrony środowiska – m.in. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Zakłada on budowę kompleksowego zbiorczego systemu kanalizacyjnego oraz oczyszczania ścieków dla wszystkich aglomeracji powyżej liczby 2000 RLM². W całym kraju jest ponad 1500 takich aglomeracji. Przewidywany koszt realizacji powyższych działań w latach 2003-2015 wynosi ok. 8 mld euro [Burzyńska 2006]. Realizacja powyższego programu znajduje się w gestii samorządu terytorialnego, który otrzymał możliwość uzupełnienia środków własnych oraz kredytowych funduszami unijnymi.

W związku z koniecznością realizacji zobowiązań Traktatu o przystąpieniu RP do Unii Europejskiej, a zwłaszcza inwestycji wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, zostało sformułowane przedsięwzięcie pod nazwą „Program ochrony wód zlewni rzek Ślęzy i Oławy” jako działanie potencjalnie współfinansowane z Funduszu Spójności (FS) w okresie programowania 2004-2006. Inicjatorami jego wdrożenia były jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład projektu wraz z samorządem województwa dolnośląskiego. Zaangażowanie samorządu województwa dawało poważne gwarancje na realizację programu i było wyrazem wzrastającej roli organów władzy samorządowej szczebla wojewódzkiego w procesie kształtowania polityki regionalnej po akcesji Polski do Unii Europejskiej [Patrzalek 2006, s. 32-33]. Przybliżona ogólna wartość inwestycji wynosiła około 89 mln euro. Przedsięwzięcie miało objąć swoim zasięgiem 10 gmin z woj. dolnośląskiego oraz 1 gminę z woj. opolskiego, leżących w zlewni rzek Ślęza i Oława. Zakładało ono budowę i modernizację systemu oczyszczalni ścieków oraz kilkuset kilometrów systemu kanalizacyjno-wodociągowego na terenie gmin objętych działaniem. Projekt miał na celu poprawę stanu czystości rzek dzięki zmniejszeniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych, oraz dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej do wymagań określonych w prawie polskim i unijnym. Realizacja powyższej inwestycji zwiększałaby możliwości intensywnego rozwoju gospodarczego terenów nią objętych (11 gmin, w większości wiejskich). Powyższe działanie, zgodnie z sugestiami krajowych instytucji koordynujących FS, było w okresie programowania 2004-2006 przygotowywane jako projekt grupowy, którego struktura zakładała 11 beneficjentów środków FS, a sprawowanie nadzoru nad realizacją inwestycji powierzono podmiotowi odpowiedzialnemu za koordynację, wyłonionemu przez wszystkie gminy uczestniczące w projekcie. Wynikało to z konieczności dostosowania się do wytycznych Funduszu Spójności, zgodnie z którymi minimalna wartość działania musiała wynosić 10 mln euro. Inwestycje w ramach „Programu ochrony wód zlewni rzek Ślęzy i Oławy” liczone oddzielnie dla poszczególnych gmin nie przekraczały tej kwoty, co determinowało konieczność

² RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców, umowny parametr określający wielkość urządzeń do oczyszczania ścieków. Oparty jest na założeniu, że każda osoba produkuje 160 dm³ ścieków na dobę. W przypadku oczyszczalni przyjmujących także ścieki specjalne każde źródło ścieków jest przeliczane na liczbę mieszkańców.

realizacji działania jako projektu grupowego. Pojęcie „projektu grupowego” zostało zdefiniowane przez Rozporządzenie Rady z dnia 06.05.1994 ustanawiające Fundusz Spójności, zgodnie z którym Fundusz może współfinansować działania w ramach grup projektów powiązanych ze sobą widoczną strategią tworzącą wspólną całość³. Stworzenie pojęcia „grupy projektów” miało na celu umożliwienie finansowania działań będących odrębnymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi, ale powiązanych ze sobą funkcjonalnie i prowadzących do realizacji wspólnego celu strategicznego. W przypadku „Programu ochrony zlewni rzek Ślęzy i Oławy” realizacja projektu jako grupowego, oprócz możliwości ubiegania się o współfinansowanie ze środków Funduszu Spójności, miała dodatkowe umotywowanie traktowania go jako jednego projektu, dzięki zasięgowi terytorialnemu przedsięwzięcia. Jako oddzielne zadania w ramach aktywności poszczególnych gmin miały zasięg lokalny, natomiast realizacja jednego spójnego projektu o wymiarze ponadregionalnym w znaczący sposób korespondowała ze strategicznymi wytycznymi Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska, mając istotny wpływ na ochronę jednego z największych zasobów wody pitnej w Polsce (zaopatrującego m.in. aglomerację wrocławską). Przyjęta formuła działania była więc najlepszym rozwiązaniem, zgodnym z wytycznymi Funduszu Spójności, a wartość projektu podnosiła możliwość wdrożenia działania głównie na terenach wiejskich, które ostatnio stały się celem intensywnych ruchów migracyjnych z miasta Wrocławia. W konsekwencji tych migracji przewidywany jest znaczący wzrost liczby ludności na terenach objętych zasięgiem programu w ciągu najbliższych kilkunastu lat. Fakt ten, wraz z możliwością ochrony terenów wodonośnych dla Wrocławia, stał się silną argumentacją przemawiającą za koniecznością realizacji działania o tak dużym zakresie.

Projekt przygotowywany do realizacji w okresie programowania 2004-2006 jako działanie grupowe narzucał konieczność przygotowania spójnej struktury instytucjonalnej przedsięwzięcia. Struktura projektu została opracowana przez grupę międzynarodowych konsultantów, zatrudnionych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego ze środków funduszu PHARE. Zaangażowane zostały także środki pochodzące z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Zgodnie z wytycznymi Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Ministerstwa Ochrony Środowiska, odpowiadającymi za proces wdrażania Funduszu Spójności w Polsce w latach 2004-2006, stworzono strukturę, w której skład wchodziły jednostka realizująca projekt oraz podmiot odpowiedzialny za koordynację. W tym celu utworzono Specjalne Przedsięwzięcie Inicjatyw Samorządowych Sp. z o.o. (SPIS), będące jednoosobową spółką powołaną w czerwcu 2004 roku, której właścicielem jest samorząd województwa dolnośląskiego. SPIS jest spółką użyteczności publicznej o charakterze *non-profit*, utworzoną na podstawie przepisów o samorządzie wojewódzkim oraz ustawy o gospodarce komunalnej. Celem działalności spółki jest wspieranie samorządów lokalnych przy realizacji projektów infrastruk-

³ Rozporządzenie Rady nr 1164/1994 z dn. 06.05.1994.

turalnych, współfinansowanych ze źródeł Funduszu Spójności oraz funduszy strukturalnych, w tym – „Programu ochrony zlewni wód rzek Ślęzy i Oławy”. SPIS jako główna jednostka realizująca projekt miał za zadanie generalne zarządzanie i nadzór nad projektem, zgodnie z przygotowanym „Studium wykonalności” w imieniu jednostek samorządu terytorialnego zaangażowanych w realizację programu. Zadaniem gmin było zabezpieczenie środków finansowych na realizację projektu, udostępnienie koniecznej dokumentacji, powołanie w ramach swoich struktur pełnomocnika realizującego projekt i jego zastępcy współdziałających ze SPIS w zakresie bieżącej pracy merytorycznej⁴.

Na podstawie przyjętych założeń rozpoczęto w 2004 r. przygotowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku aplikacyjnego do Funduszu Spójności. W prace te zostało zaangażowanych 11 jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w Projekcie, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Specjalne Przedsiębiorstwo Inicjatyw Samorządowych Sp. z o.o., Wojewódzki i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz firmy zewnętrzne przygotowujące dokumentację techniczną i projektową. Realizowane działania były na bieżąco konsultowane z Ministerstwem Środowiska. Pierwszy wniosek wraz z dokumentacją został złożony w sierpniu 2004 r. W związku ze zmianami dokonanymi w czasie procesu ewaluacyjnego w zakresie wytycznych do realizacji działań współfinansowanych ze źródeł Funduszu Spójności oraz zmianą prawa ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko w aspekcie nowo ustalonych obszarów chronionych w ramach programu „Natura 2000” dokumentacja została odesłana do poprawek. Ponowne złożenie wniosku aplikacyjnego nastąpiło w sierpniu 2005 r. Przedłużanie procedur weryfikacyjnych w instytucjach pośredniczących (w następstwie opóźnień konieczne było podejmowanie czynności kontrolnych) oraz trudności związane z zarządzaniem projektem na poziomie SPIS oraz jednostek samorządu terytorialnego zaangażowanych w jego realizację doprowadziły do rezygnacji ze starań o jego sfinansowanie w okresie programowania 2004-2006 i przesunięcia jego wdrożenia na nową perspektywę finansową 2007-2013.

W ramach przygotowań zostało opracowane „Studium wykonalności”, uwzględniające wcześniejsze uwagi instytucji pośredniczących, jednakże przygotowany wniosek został ponownie skonfrontowany ze zmianą wytycznych instytucji pośredniczących w zarządzaniu projektem. Akceptowana wcześniej struktura projektu grupowego, zgodna z założeniami Rozporządzenie Rady UE nr 1164/1994 z dnia 06.05.1994, a opierająca się na powołaniu przez jednostki samorządu terytorialnego jednego podmiotu odpowiedzialnego jako jednostka realizująca projekt za koordynację i zarządzanie przedsięwzięciem, została oceniona negatywnie. Krajowe instytucje koordynujące FS zmieniły założenia i zaleciły podział projektu grupowego na 11 pojedynczych projektów, realizowanych indywidualnie przez poszczególne gminy. Powyższa zmiana doprowadziła do poważnych opóźnień w osiągnięciu go-

⁴ Na podstawie danych Urzędu Gminy Święta Katarzyna.

towości instytucjonalnej projektu. Gminy zostały zobowiązane do indywidualnego powoływania jednostek realizujących projekt w ramach swoich struktur organizacyjnych. Znacząco przedłużyło to proces osiągnięcia instytucjonalnej wydolności nowego systemu do zarządzania programem. Podjęto prace zmierzające do podziału projektu na 11 indywidualnych działań, powiązanych ze sobą koncepcyjnie w spójną całość – jako duży projekt zlewniowy. Działając w porozumieniu z instytucjami pośredniczącymi gminy osiągnęły wysoki stopień przygotowania instytucjonalnego oraz przygotowania odpowiedniej dokumentacji technicznej, projektowej i przetargowej, pozwalającej na rozpoczęcie realizacji programu w roku 2007 w ramach nowej perspektywy finansowej⁵.

Jednym z dokumentów opisujących strategię wykorzystania środków unijnych w nowym okresie programowania jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, który zawiera zasady wykorzystania środków z Funduszu Spójności oraz „Listę projektów podstawowych indykatywnego wykazu dużych projektów”. Mimo kilkuletnich prac przygotowawczych i bardzo wysokiego poziomu dokumentacyjnego „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” nie został zakwalifikowany do listy projektów podstawowych, mających zapewnione finansowanie ze źródeł Funduszu Spójności, znajdując się jedynie na liście rezerwowej [*Program Operacyjny... 2007*]. Decyzja ta postawiła pod znakiem zapytania zasadność kilkuletnich prac przygotowawczych, pozostając w sprzeczności z deklaracjami krajowych instytucji koordynujących wdrażanie działań finansowanych z Funduszu o zapewnieniu finansowania programu w nowej perspektywie finansowej. Zgodnie z kolejną decyzją podjętą przez Radę Ministrów w listopadzie 2006 r., nie ma możliwości sfinansowania ze źródeł Funduszu Spójności projektów w aglomeracjach od 2000 do 15000 RLM. Decyzja ta została podjęta bez konsultacji w regionach i prowadzi do ostatecznego instytucjonalnego demontażu „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” jako kompleksowego działania w kierunku budowy systemu kanalizacyjnego na terenie 11 jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z nowymi wytycznymi (trzecia wersja), poszczególne gminy mają indywidualnie poszukiwać źródeł finansowania inwestycji projektu w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych oraz PO IiŚ. Niewielkie środki finansowe w stosunku do potrzeb, będące w dyspozycji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego w ramach Priorytetu V „Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne” – ok. 130 mln euro w okresie 2007-2013, przy wcześniej postulowanym dofinansowaniu samego „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” na poziomie ok. 89 mln euro, praktycznie uniemożliwiają wdrożenie projektu [<http://rpo.dolnyslask.pl>]. Wymusza to konieczność rezygnacji z dotychczasowej koncepcji realizacji projektu, a kilkuletnie kosztowne działania przygotowawcze prowadzone wspólnie przez samorządy (ok. 2 mln PLN z budżetu jednostek samorządu terytorialnego) skazuje na niepowodzenie.

⁵ Tamże.

4. Wnioski

Kilkuletnie prace związane z wypracowaniem koncepcji oraz instytucjonalnym i dokumentacyjnym przygotowaniem „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” jako działania współfinansowanego ze źródeł Funduszu Spójności wskazują na poważne problemy związane z systemem koordynacji i zarządzania przedsięwzięciami zgłaszanymi do współfinansowania w ramach FS na poziomie krajowym.

Krajowe instytucje zarządzające Funduszem Spójności i pośredniczące w okresie programowania 2004-2006 we współpracy z samorządem województwa, Specjalnym Przedsięwzięciem Inicjatyw Samorządowych Sp z o.o. oraz 11 jednostkami samorządu terytorialnego zaangażowanymi w prace przygotowawcze projektu nie potrafiły wypracować spójnej i jednorodnej koncepcji wytycznych w sprawie opracowania dokumentacji projektowej oraz koncepcji zarządzania programem. Ocena wniosków złożonych w latach 2004 oraz 2005 przez instytucję pośredniczącą III stopnia, tj. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, trwała tak długo, że spowodowało to konieczność kontroli tej instytucji w celu wyjaśnienia przyczyn nazbyt długiego czasu oceny projektu [*Pismo Urzędu Marszałkowskiego...* 2007]. Wielokrotne zmiany wytycznych ze strony instytucji pośredniczącej II stopnia, tj. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, skutkowały koniecznością dokonywania uzupełnień i poważnych zmian w złożonej dokumentacji, co w ostateczności doprowadziło do przesunięcia realizacji działania z okresu finansowania 2004-2006 na nową perspektywę finansową 2007-2013. Zmiana wcześniejszych wytycznych dotyczących instytucjonalnej struktury zarządzania projektem w nowym okresie programowania (zgodnej z Rozporządzeniem Rady nr. 1164/1994 z dn. 06.05.1994 ustalającym jedną jednostkę realizującą projekt) na zalecenie rozbicia działania na 11 działań indywidualnych spowodowała konieczność głębokich zmian instytucjonalnych całego programu i była sporym wyzwaniem dla zaangażowanych w działanie jednostek samorządu terytorialnego. Po dostosowaniu się do nowej koncepcji zarządzania projektem i powołaniu odrębnych jednostek realizujących projekt, mimo wcześniejszych zapewnień instytucji pośredniczącej I Stopnia (tj. Ministerstwa Środowiska) o zapewnieniu środków finansowych na realizację „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” w nowej perspektywie finansowej 2007-2013, znalazł się on na liście rezerwowej in-dykatywnego wykazu dużych projektów dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Uszczegółowienie Osi Priorytetowej nr I Programu „Gospodarka wodno-ściekowa”, związane ze zmianą możliwości finansowania z Funduszu Spójności działań na terenie aglomeracji między 2000 a 15000 RLM, ostatecznie likwiduje „Program ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” jako spójne i kompleksowe działanie.

Reasumując, w okresie 2004-2007, tj. w czasie działań przygotowawczych do wdrożenia „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy”, wszystkie krajowe instytucje zarządzające nie potrafiły wypracować jednej koncepcji wytycznych dla wdrożenia projektu, co ostatecznie doprowadziło do jego likwidacji jako działania komplek-

sowego. W czasie współpracy z samorządem województwa, SPIS oraz jednostkami samorządu terytorialnego wielokrotnie dochodziło do znaczących opóźnień w procesie weryfikacji złożonej dokumentacji oraz do problemów w przepływie informacji do poszczególnych gmin zaangażowanych w działanie. W niedostatecznym stopniu instytucje pośredniczące zaangażowały się w realizację działań szkoleniowych na rzecz pracowników SPIS oraz jednostek samorządu terytorialnego zaangażowanych w proces przygotowania projektu. Wystąpiły także problemy ze współpracą między SPIS a jednostkami samorządu terytorialnego. Dyskusyjna jest potrzeba angażowania tak dużej liczby instytucji na poziomie krajowym (trzy instytucje pośredniczące, jedna instytucja zarządzająca, jedna instytucja płatnicza). W okresie współpracy z instytucjami pośredniczącymi uwidoczniły się różnice w interpretacji założeń i wytycznych dla beneficjentów między instytucją pośredniczącą III i II stopnia. Oceniając decyzję podjętą przez Radę Ministrów w sprawie uniemożliwienia współfinansowania ze źródeł Funduszu Spójności aglomeracji między 2000 a 15000 RLM, zauważyć można poważne braki w zarysowaniu spójnej, strategicznej wizji wykorzystania środków unijnych, zwłaszcza że wcześniej instytucje rządowe (Wojewódzki i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Środowiska) przez kilka lat były zaangażowane w przygotowanie projektu dotyczącego m.in. aglomeracji właśnie tego typu. Wszystkie powyższe czynniki doprowadziły do likwidacji możliwości wdrożenia „Programu ochrony wód rzek Ślęzy i Oławy” jako projektu kompleksowego i zmarnotrawiły pracę włożoną przez potencjalnych beneficjentów oraz SPIS w przygotowanie koniecznej dokumentacji oraz prace organizacyjne w wymiarze instytucjonalnym, co pociągnęło za sobą niebagatelne straty finansowe. Z tych złych doświadczeń rodzą się wnioski, których realizacja jest konieczna w celu usprawnienia procesu koordynacji i zarządzania środkami z Funduszu Spójności na poziomie krajowym:

- opracowanie niezmiennych i stałych zasad wykorzystania środków unijnych w zakresie dużych projektów współfinansowanych ze źródeł Funduszu Spójności;
- uproszczenie struktury zarządzania przedsięwzięciami zgłaszanymi do Funduszu Spójności poprzez zmniejszenie liczby instytucji pośredniczących, zaangażowanych w koordynację przedsięwzięć;
- usprawnienie kanałów przekazywania informacji między instytucjami i jednostkami zaangażowanymi we wdrażanie konkretnych projektów;
- stworzenie spójnego systemu szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego jako potencjalnych beneficjentów działań współfinansowanych z Funduszu Spójności.

Literatura

- Burzyńska D., *Finansowanie zobowiązań akcesyjnych Polski w zakresie ochrony środowiska*, [w:] L. Patrzalek (red.), *Finanse publiczne w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej*, AE, Wrocław 2006.

- Burzyńska D., *Strategia rozwoju zrównoważonego*, „Euro Ekspert” 2007, nr 2.
- Fundusze strukturalne w miastach. Dobre praktyki*, Biuro Miast Polskich, Poznań 2007.
- Kierzkowski T. (red.), Jankowska A., Knopik R., *Fundusze strukturalne Unii Europejskiej*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2005.
- Oreziak L., *Finanse Unii Europejskiej*, PWN, Warszawa 2005.
- Patrzalek L., *Miejsce samorządu województwa w sektorze finansów publicznych w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej*, [w:] L. Patrzalek (red.), *Podsektor samorządowy w sektorze finansów publicznych w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej*, Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2006.
- Pismo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego z d. 19.03.2007 nr MD/0724/379/DGF-MM/953/07*.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.
- Strategia Wykorzystania ISPA jako Instrumentu Realizacji Polityki Ekologicznej Państwa*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2001.
- Zbiór aktów prawnych WE w zakresie funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2007-2013. Komentarz*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.

Źródła internetowe

- <http://rpo.dolnyslask.pl>.
- <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl>.
- <http://www.fundusz-spojnosci.gov.pl>.
- <http://www.mrr.gov.pl>.
- <http://www.nfosigw.gov.pl>.

PROBLEMS OF COORDINATION AND MANAGEMENT OF UNDERTAKINGS PROPOSED FOR COFINANCING WITHIN COHESION FUND ON THE EXAMPLE OF PROTECTION OF WATER OF THE SLEZA AND OLAWA RIVERS PROGRAMME

Summary

Polish integration process with the European Union allowed to intensify the actions related to investments in the infrastructure of environment protection. One of the most crucial financing sources is Cohesion Fund. Using its resources is problematic according to quantity of realizing projects and the shortage of precised features implementation. As an example, we may indicate *Protecion of waterof the Sleza and Olawa rivers programme*. There exists many reasons why this initiative cannot be realized as a comprehensive project. First one – repeated changes of instrucions of implementation the programme by national institutions which administer Cohesion Found. The other one is spending a lot of financial resources. These are the main reasons why establishing invariable instructions is highly recommended. It is necessary to introduce permanent rules according to the actions financed from Cohesion Fund in new programming period 2007-2013 and to improve the management of the programme by limiting the amount of institutions involved in its implementation on the national level.